

Nội dung bài viết

1. [Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Bức tranh của em gái tôi \(Cánh Diều\)](#)

Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Bức tranh của em gái tôi (Cánh Diều)

1. Chuẩn bị

- Truyện ngắn là tác phẩm văn xuôi cỡ nhỏ, ít nhân vật, ít sự việc phức tạp,... Chi tiết và lời văn trong truyện rất cô đọng.

- Khi đọc truyện ngắn:

+ Truyện kể về việc người em gái có tài năng hội họa đi dự thi bằng tác phẩm vẽ người anh trai của mình đã đạt giải nhất. Thời gian xảy ra trại thi vẽ quốc tế và địa điểm xảy ra câu chuyện là gian phòng triển lãm tranh, ở nhà.

+ Truyện có những nhân vật: Tôi, em gái tôi – Kiều Phương, bố mẹ, chú Tiến Lê. Nhân vật chính gồm:

□ Tôi: ban đầu khó chịu, xem thường những hành động nghịch ngợm của em gái → khi mọi người phát hiện tài năng của em gái thì tự ti, ghen tị, nhỏ nhen → khi đứng trước bức chân dung thì xấu hổ, trung thực nhận ra hạn chế của bản thân.

□ Kiều Phương: hay lục lọi đồ, thường bôi bẩn lên mặt; có sở thích vẽ tranh và kiên trì theo đuổi đam mê; luôn yêu thương và muốn gần gũi với anh trai; nhân hậu, vị tha và tình cảm trong sáng.

+ Truyện kể theo ngôi kể thứ nhất và có tác dụng trong việc tạo độ tin cậy nơi người đọc, diễn tả được chân thực cảm xúc của nhân vật “tôi”.

+ Truyện nêu lên vấn đề mặc cảm, tự ti trước thành công hay tài năng của người khác. Vấn đề ấy có liên quan đến cuộc sống hiện nay khi mà mọi người cứ liên tục so sánh lẫn nhau nhằm tự dìm bản thân mình xuống chứ không phải là để nhận ra sự thiếu sót để tiếp tục phát triển. Và cá nhân em cảm thấy bản thân cần thay đổi, cần vượt qua sự tự ti đó để khiến mình trở nên tốt hơn.

- Đọc trước truyện ***Bức tranh của em gái tôi***; tìm hiểu thêm thông tin về tác giả Tạ Duy Anh:

+ Nhà văn Tạ Duy Anh sinh ngày 09 tháng 09 năm 1959.

+ Tên khai sinh là Tạ Viết Đăng với các bút danh khác nhau: Lão Tạ, Chu Quý, Bình Tâm,...

+ Quê quán: Hoàng Diệu, Chương Mỹ, Hà Tây...

+ Hiện tại ông là hội viên hội Nhà văn Việt Nam từ năm 1993 và công tác tại Nhà xuất bản Hội Nhà văn.

+ Ông là cây bút trẻ trong thời kì đổi mới.

+ Tác phẩm chính: *Bức tranh của em gái tôi*, *Dưới bàn tay vô hình*, *Vó ngựa trở về*,...

+ Giải thưởng: Giải nhì trong cuộc thi viết “Trương lai vẫy gọi” của báo Thiếu niên Tiền phong cho câu truyện ngắn *Bức tranh của em gái tôi*,...

2. Đọc hiểu

a. Trong khi đọc

Câu hỏi trang 67 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Từ nhan đề và hình minh họa, em có thể đoán nội dung chính của truyện này nói về việc gì?

Trả lời:

Từ nhan đề *Bức tranh của em gái tôi* và hình minh họa, em có thể đoán nội dung chính của truyện này nói về việc sự việc xảy liên quan tới bức tranh mà cô em gái vẽ.

Câu hỏi trang 67 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Người kể câu chuyện ở ngôi nào? Kể về ai?

Trả lời:

Người kể câu chuyện ở ngôi thứ nhất. Kể về người em gái – Kiều Phương – Mèo.

Câu hỏi trang 67 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Tại sao nhân vật “tôi” lại bí mật theo dõi em gái?

Trả lời:

Nhân vật “tôi” bí mật theo dõi em gái vì phát hiện ra em gái đang nhào một thứ bột gì đó đen sì, trông rất sợ, thỉnh thoảng lại bôi ra cổ tay – thuốc vẽ.

Câu hỏi trang 67 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Phần 2 giúp người đọc hiểu ra điều gì?

Trả lời:

Phần 2 giúp người đọc hiểu ra được tài năng hội họa của cô em gái.

Câu hỏi trang 68 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Chú ý sự thay đổi của nhân vật “tôi” qua tâm trạng, suy nghĩ và hành động ở phần 3.

Trả lời:

Sự thay đổi của nhân vật “tôi” qua tâm trạng, suy nghĩ và hành động ở phần 3: Từ khó chịu, xem thường những hành động nghịch ngợm của em gái chuyển sang tự ti, ghen tị tài năng, nhỏ nhen gắt lên với mọi lỗi nhỏ của em gái, thường xuyên xem trộm tranh.

Câu hỏi trang 68 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Sự việc nào trong phần 4 làm cho câu chuyện tiếp tục hấp dẫn? Hấp dẫn ở chỗ nào?

Trả lời:

Sự việc cô bé đi thi đạt giải nhất trong cuộc thi quốc tế trong phần 4 đã làm cho câu chuyện tiếp tục hấp dẫn. Hấp dẫn ở chỗ cô bé nhất quyết phải có anh trai cùng đi nhận giải.

Câu hỏi trang 69 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Chú bé trong bức tranh được miêu tả như thế nào?

Trả lời:

Chú bé trong bức tranh đang ngồi nhìn ra ngoài cửa sổ, nơi bầu trời trong xanh. Mặt chú bé như tỏa ra một thứ ánh sáng rất lạ. Sự suy tư và mơ mộng toát ra từ cặp mắt, tư thế ngồi của mình. Và đó chính là nhân vật “tôi”.

Câu hỏi trang 69 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Chú ý sự thay đổi tâm trạng của nhân vật “tôi”.

Trả lời:

Sự thay đổi tâm trạng của nhân vật “tôi”: giật sững người, ngỡ ngàng → hãnh diện → xấu hổ.

b. Sau khi đọc**Câu 1 trang 70 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:**

Truyện kể về việc gì? Hãy tóm tắt nội dung câu chuyện trong khoảng 8 – 10 dòng.

Trả lời:

Truyện kể về việc người anh trai có cô em gái tên là Kiều Phương có tài năng hội họa tiềm ẩn. Do cô bé hay bôi bẩn nên anh trai đã đặt biệt danh là Mèo. Người anh trai tưởng cô bé chỉ chế tạo thuốc vẽ nghịch chơi. Nhưng không ngờ, nhờ chú Tiến Lê phát hiện ra, cả nhà mới biết đến tài năng hội họa của Kiều Phương. Kể từ đó, người anh trở nên ghen tị, xa cách với em gái những vẫn xem trộm tranh và thờ dài. Qua lời

giới thiệu của chú Tiến Lê, Mèo quyết định tham dự trại thi vẽ và giành được giải nhất. Khi người anh đến buổi trao giải, cậu mới ngỡ ngàng người trong tranh chính là mình. Từ đó cậu nhận ra được khiếm khuyết của bản thân.

Câu 2 trang 70 SGK Ngữ văn 6 tập 2: Hãy nêu ra một số chi tiết trong văn bản để thấy sự khác nhau giữa tính cách của nhân vật người anh và nhân vật người em (Kiều Phương).

Trả lời:

Một số chi tiết trong văn bản thể hiện sự khác nhau giữa tính cách của nhân vật người anh và nhân vật người em (Kiều Phương):

- Người em rất hay lục lọi các đồ vật khiến người anh khó chịu vì các đồ không được để yên.

- *Nó lao vào ôm cổ tôi nhưng tôi vội có đang dở việc đẩy nhẹ nó ra.*

- Người em hiền từ, nhân hậu, dễ tha thứ khi vẽ tranh về anh mình trong khi anh trai gắt gỏng, cau có với em gái.

Câu 3 trang 70 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Nhân vật người em thường được tái hiện qua hành động, còn nhân vật người anh thường được tác giả chú ý miêu tả tâm trạng. Hãy chỉ ra các chi tiết cụ thể để làm sáng tỏ điều đó. Ngôi kể có liên quan gì đến cách miêu tả hai nhân vật đó?

Trả lời:

- Nhân vật người em thường được tái hiện qua hành động:

+ Vui vẻ chấp nhận cái tên anh trai đặt và còn dùng xưng hô với bạn bè.

+ Hay lục lọi các đồ vật.

+ Chế tạo thuốc vẽ, *đưa mắt canh chừng rồi lại nhét tất cả vào túi sau khi cho màu đen nhỏ nôi vào một cái lọ, rồi vui vẻ vừa làm vừa hát.*

+ Khuôn mặt lúc nào cũng lem nhem, bị quát thì xịu xuống, miệng dẫu ra.

+ Trước khi đi thi, cô bé cứ hay xét nét người anh.

+ Khi nhận tin giải nhất, lao vào ôm cổ anh trai và đòi anh trai đi nhận giải cùng.

- + Bức tranh đạt giải nhất là cô vẽ người anh trai của mình.
- Nhân vật người anh thường được chú ý miêu tả tâm trạng:
  - + Khó chịu trước những hành động nghịch bướng, lộng lẫy của Kiều Phương.
  - + Kể từ khi mọi người phát hiện ra tài năng của Mèo, tôi luôn cảm thấy mình bất tài nên bị đẩy ra ngoài, chỉ muốn gục đầu xuống khóc.
  - + Tôi chẳng tìm thấy ở tôi một năng khiếu gì. Và không hiểu vì sao tôi không thể thân với Mèo như trước kia được nữa. Chỉ cần một lỗi nhỏ ở nó là tôi gắt um lên.
  - + Tôi từng thấy nó rất ngộ với vẻ mặt ấy. Nhưng đấy là trước kia. Bây giờ, tôi cảm thấy nó như chọc tức tôi...
  - + Tôi giật mình người. Chẳng hiểu sao tôi phải bám chặt lấy tay mẹ. Thoạt tiên là sự ngỡ ngàng, rồi đến hãnh diện, sau đó là xấu hổ.
- Ngồi kể cho chúng ta thấy được sự quan sát tinh tế, từng tí một những hành động của em gái mình và bộc lộ rõ cảm xúc một cách chân thực của người anh trai khi thấy những hành động đó.

Câu 4 trang 70 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Đọc phần 5 và trả lời các câu hỏi:

- a) Tại sao người anh “muốn khóc quá”?
- b) Câu nói “Không phải con đâu. Đấy là tâm hồn và lòng nhân hậu của em con đấy!” cho em hiểu gì về người anh?
- c) Điều gì đã tạo nên sự bất ngờ cho kết thúc truyện?

Trả lời:

- a) Người anh “muốn khóc quá” vì cậu ngỡ ngàng trước những tình cảm của người em dành cho mình, trong khi bản thân thì cáu kỉnh, ghen tị, tự ti, mặc cảm. Cậu cảm thấy bản thân không xứng với tình cảm mà em dành cho mình.
- b) Câu nói “Không phải con đâu. Đấy là tâm hồn và lòng nhân hậu của em con đấy!” cho em thấy người anh đã nhận ra những hành động, suy nghĩ trước đây của mình là vô lí, sai trái, cảm thấy tình cảm của em dành cho mình quá lớn.

c) Đi ầu đã tạo nên sự bất ngờ cho kết thúc truyện là bức tranh mà Ki ều Phương vẽ anh trai mình. Khi nhìn bức tranh đó, người anh trai mới vỡ lẽ, thấy xấu hổ vì những hành động mình đã làm.

Câu 5 trang 70 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Cuối truyện, tác giả viết: “Tôi nhìn như thôi miên vào dòng chữ đ ề trên bức tranh: “Anh trai tôi”. Vậy mà dưới mắt tôi thì...”. Em hiểu nội dung chưa được viết vào dấu ba chấm ấy là những gì? Đi ầu đó thể hiện tâm trạng như thế nào của người anh? Em đã từng có tâm trạng ấy chưa?

Trả lời:

Em hiểu nội dung chưa được viết vào dấu ba chấm ấy là những suy nghĩ xấu về em gái mình, những cư xử khó chịu, hạnh hợ với em gái. Đi ầu đó thể hiện tâm trạng của người anh là sự xấu hổ, hối hận về bản thân. Em đã từng có tâm trạng ấy khi suy nghĩ xấu về những người có hành động tốt với mình mà em lại hiểu nhầm họ.

Câu 6 trang 70 SGK Ngữ văn 6 Tập 2:

Theo em, truyện muốn đ ề cao, ca ngợi đi ầu gì? Đi ầu đó có liên quan đến cuộc sống hằng ngày của mỗi người như thế nào?

Trả lời:

Theo em, truyện muốn đ ề cao, ca ngợi cách ứng xử nhân hậu, yêu thương giữa con người với con người. Tránh để sự ghen ghét, đố kị lên quá mức mà không nhận ra sự thiếu sót của bản thân mà bù đắp. Đi ầu đó có liên quan đến cuộc sống hằng ngày của mỗi người trong việc phát triển bản thân. Thay vì lòng ích kỉ, chỉ biết đố kị với người khác mà không chịu học tập, thay đổi bản thân.